

Maak van Wikiwijs een echte wiki

Ferry Haan

Wikiwijs. Ik had hoge verwachtingen van de website toen deze eind 2009 werd gelanceerd. Op Wikiwijs kon elke docent voortaan eigen materiaal down- en uploaden. Het was een grote aanval op de machtspositie van de uitgevers. Bovendien zou de verzameling van open source materiaal de docent veel beter uitrusten in zijn strijd om goede prestaties van zijn leerlingen.

Maar mijn optimisme is getaand. Wikiwijs heeft het onderwijs niet zo veel te bieden als ik eerder dacht. In de docentenkamer hoor ik nooit iets over de website. Niemand plukt er iets van af en niemand plaatst iets, zover ik weet.

Ik moet natuurlijk oppassen met dit onderwerp in dit tijdschrift. De Open Universiteit is een van de founding fathers van Wikiwijs. Het salaris van de projectleider van Wikiwijs wordt door de uitgever van dit blad betaald. Juist daarom lijkt het mij goed dat het debat over Wikiwijs in dit blad gevoerd wordt. Waar anders? Hoe wordt Wikiwijs bijvoorbeeld gebruikt? De website publiceert een soort halfjaarlijks verslag. In juni had er weer eentje moeten komen, maar dat was eind augustus nog niet beschikbaar. Het laatste verslag bleek echter niet meer dan een onderzoek over het gebruik van digitale leermiddelen door docenten in de kaartenbak van een opiniepeiler. Over het gebruik van Wikiwijs kan ik niets vinden.

Docenten delen niet snel. Zelfs binnen scholen laten docenten niet snel hun materiaal zien. Delen buiten de school is al helemaal een probleem. Ik spreek uit ervaring. Ik ben betrokken bij de vernieuwing van het economie-onderwijs. Circa twintig scholen proberen het nieuwe programma voor het vwo uit in een zogenoemde pilot. Voor deze scholen is een website opgericht waar de docenten eigen materiaal kunnen uploaden en ontwerpen van anderen kunnen downloaden. Het delen komt echter zelfs binnen dit kleine gemotiveerde netwerk niet van de grond. Het zijn slechts enkele docenten die het aandurven om materiaal te plaatsen.

Downloaden loopt een stuk beter. Het schaarse materiaal dat wel geplaatst is, wordt gretig afgenomen door de betrokken docenten. Zelf maken kost immers veel meer tijd.

Wanneer delen in zo'n klein netwerk van docenten die elkaar kennen niet van de grond komt, wat is dan de kans dat het grote Wikiwijs wel gaat lukken? Ik vermoed niet zo groot. Het economische 'freerider-probleem' speelt Wikiwijs parten. Docenten gebruiken gretig andermans materiaal maar zijn huiverig om eigen materiaal prijs te geven. De baten van het uploaden zijn te klein, terwijl de kosten (tijd) groot zijn. Het aanbod is er naar.

Wanneer ik op Wikiwijs zoek binnen het vak economie, vind ik geen docentenaanbod. De Nederlandsche Bank blijkt actief met lesbrieven. Het ministerie van Financiën. De publieke omroep. Wikiwijs biedt voor hen kennelijk een podium. Bij doorklikken beland ik meteen op een andere website.

De grote vraag is natuurlijk of Wikiwijs nog te redden is. De cruciale succesvoorwaarde is of het zal lukken docenten aan te sporen tot delen. Een simpele ingreep lijkt mij om lessen te trekken uit het illegaal downloaden. De meeste peer-to-peer-websites eisen dat gebruikers ook materiaal uploaden. Zonder upload, geen download, zou een regel voor Wikiwijs kunnen zijn.

Misschien wel de belangrijkste ingreep zou de les van het grote Wikipedia moeten zijn. Het kenmerk van een wiki is dat het een levend document is. De gebruikers moeten de content kunnen bewerken. Daar mag een jury tussen zitten, maar het principe van gedeeld ontwikkelen zou centraal moeten zijn. Ik vind op Wikiwijs echter geen documenten die ik kan aanpassen. Ik kan downloaden en uploaden. Meer niet.

Het gebruik van Wikiwijs kan nu niet anders dan tegenvallen. Wanneer het doel is om het aanbod van open digitaal leermateriaal te vergroten en te verbeteren, dan zou het 'zoek, maak, deel'-keuzemenu van Wikiwijs uitgebreid moeten worden met een 'bewerk'-mogelijkheid. Spannend.